

Bądź sobą - szukaj własnej drogi. Poznaj siebie, zanim zechcesz dzieci poznać.

Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny, zanim dzieciom pocznieś wykreślać zakres ich praw i obowiązków.

Ze wszystkich sam jesteś dzieckiem, które musisz poznać, wychować i wykształcić przede wszystkim.

Janusz Korczak

Co to są wartości?

Wartości nie są czymś oczywistym. Nie rodzą się z ich znajomością czy umiejętnością kierowania nimi. Dlatego ważne jest zapewnienie wszystkim dzieciom warunków do nauki wartości by miały szansę posługiwać się nimi. Musimy pamiętać, że wartości przede wszystkim wnosimy z domu rodzinnego, a przedszkole jest miejscem, które powinno wspierać rodziców przy ich wprowadzaniu. Mocny system wartości i umiejętności ich stosowania w życiu to najważniejszy kapitał, w jaki powinniśmy wyposażać dziecko. Należy nauczyć dzieci: jak być dobrym człowiekiem, jak budować prawidłowe relacje z rówieśnikami, jak dokonywać właściwych wyborów. Najważniejsza w nauczaniu wartości powinna być świadomość dorosłych, że nie teoria, lecz ich własny przykład i zachowania najgłośnieściej przemawiają do dzieci. Trzeba być uważnym, by stosowane przez nas wartości w życiu codziennym, były spójne z tymi, których nauczamy.

Pedagog Rafał Ryszka z Wrocławskiego Stowarzyszenie Wychowawców stworzył dziecięcy system wartości, który w formie zawartych pytań jest apelem do dorosłych i zachęca do refleksji nad własnym zachowaniem i postępowaniem.

Dziecięcy "system wartości", czyli to co najważniejsze

1. Skąd mam wiedzieć co to są wartości - pokaż mi je wszystkie.
2. Skąd mogę wiedzieć, że wartości to nie rzeczy - przecież i dla ciebie jest coraz ważniejsze tylko to co masz.
3. Skąd mam wiedzieć jak bronić swoich wartości - pokaż mi jak się to robi.
4. Jak mam rozróżnić dobre wartości od fałszywych - naucz mnie odróżniać je od siebie.
5. Skąd mam wiedzieć, że to co ważne układa się wg. hierarchii - pokaż mi co jest najważniejsze.

6. Skąd mam wiedzieć co to jest "system wartości" - pomóż mi zebrać to co ważne, w co warto wierzyć, czego warto bronić, co warto przyjąć za własne i tym żyć.
7. Skąd mam wiedzieć, że to co mówią do mnie w reklamach, gazetach które czytam, grach w które gram, słowach dorosłych, nie wszystko jest dla mnie pożyteczne - pomóż mi to zrozumieć.
8. Skąd mam wiedzieć, że nie wszystko co mówią dorośli jest prawdą - przynajmniej ty mnie nie okłamuj kiedy rozmawiasz ze mną.
9. Skąd mam wiedzieć, że wartości nabywa się od najmłodszych lat, a nie dopiero jak "dorosnę" - pokazuj mi dobre wartości od urodzenia, nie czekaj w nieskończoność na właściwy moment.
10. Skąd mam wiedzieć, że pieniądze, sława, władza, kariera to fałszywa droga - przecież pozwalasz mi słuchać bez przerwy, że to jest najważniejsze w życiu.
11. Skąd mam wiedzieć, że to co dobre jest mało "medialne" i zbyt "zwyczajne": być ojcem, matką, uczciwość, przyjaźń, szacunek, prawda - przecież nikt tego głośno nie mówi, w szkole tego nie uczą, a ty też każesz mi się tego tylko domyślać.
12. Skąd mogę wiedzieć że jedne wartości w pewnych sytuacjach mogą (a nawet powinny) ustępować innym - ważniejszym, przecież ty tak niewiele zrobiłeś aby poświęcić swoją wygodę, spokój, pieniądze dla zachowania najważniejszych ze swoich dawnych zasad.
13. Skąd mam wiedzieć, że z wiekiem wartości dojrzewają - przecież tobie czasami trudno wyrosnąć z błahych i niesłusznych ocen i przyzwyczajęń.
14. Skąd mam wiedzieć że nie trzeba się wstydzić tego co dla mnie ważne: rodziny, szczerości, uczciwości, ufności, miłości, strachu - przecież na każdym kroku przekonujesz mnie że moje wartości są naiwne i mniej ważne od twoich.
15. Skąd mogę wiedzieć że i czas jest wartością - masz go przecież tak mało dla mnie.
16. Skąd mam wiedzieć, że życie polega na doświadczaniu - też sytuacji przykrych, niemiłych lub bolesnych - przecież stale mi czegoś zabraniasz, straszysz albo każesz.
17. Skąd mam wiedzieć że inni mają (i mogą mieć) swoje zasady i trzeba je szanować - przecież cały czas się upierasz że tylko twoje zasady są jedynie słuszne i najważniejsze.
18. Skąd mam wiedzieć że tak ważne w życiu jest słuchanie, cierpliwość, szacunek - przecież ty mnie w ogóle nie słuchasz i ignorujesz!
19. Skąd mam wiedzieć, że nie wszystkie zasady są realne do zrealizowania - żyj nimi, a nauczę się odróżniać realne od nierealnych.

20. Skąd mam wiedzieć że złego przykładu nie dają mi "inni", "ludzkość" tylko TY.
A jeśli od CIEBIE nauczę się dobrych zasad - co obchodzi mnie zły przykład "ludzkości".
21. Przecież tego co najważniejsze w życiu nie nauczę się z książek, oglądając telewizję, słuchając piosenek czy słuchając wszystkich dorosłych - tylko obserwując CIEBIE.

Co to są emocje?

Emocje odgrywają w życiu człowieka bardzo ważną rolę – zarówno dzieci jak i dorosłych. Towarzyszą nam w różnych sytuacjach, odpowiadają za nasze relacje ze światem zewnętrznym. W pierwszych latach życia dziecka są one bardzo znaczące gdyż, w tym czasie kształtują się nawyki, zachowania, postawy, determinujące dalsze życie. Pierwszym środowiskiem, w którym funkcjonuje dziecko, a co za tym idzie zdobywa pierwsze umiejętności jest rodzina. Zdaniem psychologów kontakt emocjonalny między dzieckiem a rodzicami ma ogromne znaczenie dla prawidłowego rozwoju dziecka, sprzyja kształtowaniu się określonych postaw i zachowań. Drugim ważnym miejscem rozwijającym i kształtującym emocje jest przedszkole.

Dziecko w przedszkolu wchodzi w swój pierwszy świat, zdobywa doświadczenia w wyrażaniu i odbiorze emocji i uczuć. Nauczyciel przedszkola jest pierwszą osobą po rodzicach, która ma wpływ na kształtowanie postaw, umiejętności społecznych oraz rozwój emocjonalny dziecka.

Dzieci trzyletnie i czteroletnie.

Mają problemy z dostrzeganiem i akceptowaniem indywidualności każdego człowieka. Dlatego powinniśmy tworzyć okazje by dzieci mogły mówić o swoich potrzebach, upodobaniach, celach. Bardzo ważne są też sytuacje, w których uczymy dzieci słuchać się wzajemnie.

Dzieci pięcioletnie i sześćoletnie.

Dzieci w tym wieku są już gotowe, by w sytuacjach konfliktowych wzajemnie się wysłuchać i znaleźć rozwiązanie problemu. Należy dopilnować, aby rozwiązanie zaproponowane przez dzieci satysfakcjonowało obie strony konfliktu.

WSKAZÓWKI DLA RODZICÓW I OPIEKUNÓW

1. Bądźcie konsekwentni, róbcie to, co mówicie i mówcie o tym, co robicie.
2. Bądźcie świadomi, czego uczycie.
3. Bądźcie żywym przykładem właściwego zachowania.
4. Bądźcie dobrymi obserwatorami dzieci.
5. Dobrze poznajcie siebie i swoje możliwości.
6. Połóżcie nacisk na pogłębianie swoich wiadomości i możliwości.
7. Twórzcie atmosferę wzajemnego zaufania i szacunku.
8. Nie oczekujcie, że natychmiast wystąpi u dziecka pożądana umiejętność, zmiany wymagają czasu.
9. Nagradzajcie dziecko za podejmowanie działań z własnej inicjatywy oraz za właściwe ich wykonanie.
10. Bądźcie cierpliwi – pamiętajcie, że pośpiech szkodzi.

Opracowała Anna Wiśniewska - Zając